

Karmøy brann- og redningsvesen
Rådhuset
4250 Kopervik

Det kongelige Justis- og politidepartement
Postboks 8005 Dep.
0030 Oslo

Høringsuttalelse - utdanningsreform for brann- og redningstjenesten

Det vises til brev datert 29.10.2007 angående rapport om Utdanningsreform for brann- og redningstjenesten hvor det bes om innspill på forslag i denne.

Innledning:

Karmøy kommune er med sine vel 38.000 innbyggere den største kommunen i landet som baserer sin beredskap på deltidsbrannmannskaper.

Slik vi har forstått rapporten, omhandler den utdanning for heltidsansatt brann- og redningspersonell. Departementet har likevel spørsmål knyttet til konsekvenser for deltidspersonell, hvilket vi finner naturlig da en så omfattende reform også vil berøre de brannvesen som har brannpersonell ansatt på deltid. Som det også framgår av rapporten gjelder dette det store antall brannpersonell i dette landet. Faktisk nærmere 3 ganger så mange som de heltidsansatte av alle kategorier.

Brannvesenets fremtidige oppgaver

På spørsmålet om fremtidige oppgaver fortsatt skal være dimensjonerende for både heltids- og deltidsbrannvesen, må svaret bli 2 delt. For heltids ansatt ledelse i deltidsbrannvesenet må utdannningen ta hensyn til fremtidige oppgaver. Men for deltids må hovedfokus være brannvern og primæroppgavene. Dette kombinert med praktisk yrkeserfaring innen ulike yrker vil også i framtiden gjøre deltidsbrannfolk helt uovertrufne i sin anvendelighet til en rekke oppgaver. En slik personellressurs med kort responstid vil ha stor betydning for hvordan en kan møte fremtidige oppgaver ute i distrikts Norge. Årsaken til at en ikke må ha for store ambisjoner til spesialkompetanse innen alle deler av faget er at en ikke kan forvente å få disponere nok av deltidspersonellet tid. Noe våre deltidsmannskaper gir tydelig uttrykk for.

En åpen utdanning

Dersom ikke utdanningsinstitusjonene skal utdanne adskillig flere enn det er behov for i yrkeslivet (tall i rapporten tyder på det motatte) vil det begrense ansettelsesmyndighetens muligheter for utvelgelse. Brannvesenets status i

lokalsamfunnet har ofte hatt sammenheng med at det er blitt rekruttert inn personligheter med stor tillit og anseelse i lokalsamfunnet.

Ved at det blir en åpen utdanning vil det være utdanningsinstitusjonen som legger føringer for hvilke personer som kan rekrutteres inn i brannvesen. Er utdanningsinstitusjonene bedre skikket til å velge ut de riktige kandidatene enn kommunenes personalavdelinger og brannsjefer?

Departementet ønsker innspill på hvilke konsekvenser innføring av heltidsutdanning vil kunne ha for rekruttering til deltidsbrannvesenet.

Slik vi forstår det er ikke utdanningen tiltenkt deltidsbrannmannskaper. Derimot må ledere og heltidsansatte i deltidbrannvesen også rekrutteres fra denne utdanningen i framtida. Hvilke konsekvenser det vil ha at en bare får ledere som har en annen bakgrunn enn de som de skal være ledere for, kan i seg selv være grunnlag for en studie. På lokalt nivå vil en regne som sikkert at det ikke vil virke motiverende for den enkelte deltidsbrannmann at en ikke lengre kan ta en etatsutdannning og via den nå helt til topps i organisasjonen. De fleste som rekrutteres inn som deltidsbrannfolk er etablerte både i familielivet og yrkesmessig, men mange har likevel valgt å ta kurser ved Norges brannskole for å ha muligheter for en ny yrkeskarriere i voksen alder.

Utdanningsnivå

Utdanning for heltids- og deltidspersonell må sees i sammenheng. Utfordringene er i stor grad de samme. Den vesentligste ulikheten er frekvens og sannsynligheten for at den enkelte deltidsbrannmann blir stilt overfor de samme utfordringer som en brannmann i en større by. Krav til utdanning for deltids er nettopp vedtatt og en er kjent med de store utfordringer som foreligger for å få gjennomført dette kravet. En så betydelig forskjell i utdanningen vil skape store forskjeller i oppfatningen av kompetansen i de 2 miljøene og vil være med å fremme unødvendige ulikheter, som igjen kan føre til samarbeidsproblemer.

Det vil i mange år framover være store utfordringer knyttet til det å få gjennomført gjeldende krav til utdanning for deltidspersonell. Det vil derfor være umulig å stille de samme krav til deltidspersonell som det forslaget som nå foreligger for heltidspersonell. En har også vanskelig for å tro at det vil være attraktivt for noen å ta en 2 årig utdanning for så å få ansettelse på deltid.

Departementet ønsker synspunkter på om fagskoleordningen vil være kompatibel med opprettholdelsen av et deltidsbrannvesen.

Det er i dag allerede så vanskelig å drive deltidsbrannvesen at det ikke er rom for ytterligere krav. Selv om denne reformen ikke er et krav i forhold til deltidsbrannvesen, vil det ha så store konsekvenser at det, sammen med allerede innførte krav vil medføre at det ikke vil være mulig å fortsette dagens ordninger i en rekke kommuner. Departementet og direktoratet må derfor ta opp til vurdering om det er ønskelig at ordningen med deltidsbrannpersonell skal beholdes.

Utdanningsinstitusjon

Det vil neppe være rekrutteringsfremmende å tilby ungdom halvtannet års opphold i Fjelldal. Dersom det er tanken vil en anta at andelen nyutdannede brannfolk vil ha en overvekt av personer fra nærområdet Harstad/Narvik. Utdanningen bør helt klart legges til et mer sentralt og attraktivt område som fra før har et strekt og godt utdanningsmiljø, for eksempel Tromsø, Trondheim, Bergen, Stavanger eller Oslo. Det vil også ha stor betydning for å kunne rekruttere kvalifiserte lærerkrefter, hvilket skolen i Fjelldal har slitt med i alle år. Konsekvensene av statens feilinvesteringer i Fjelldal kan ikke være avgjørende for hvor den nye utdanningen skal lokaliseres.

Oppsummering

Spørsmålet om utdanningens form og lengde aktualiserer store vesentlige spørsmål innen landets brannvern spesielt, men også redningstjenesten generelt. Hvordan skal dette organiseres i framtida?

- * Skal vi ha deltids brannfolk?
- * Skal det bo folk på landsbygda?
- * Dersom det skal bo folk i mindre sentrale strøk, skal disse ha krav på brannvern?
- * Skal det være hoteller og sykehjem i grisgrente strøk?
- * Hvor lang innsatstid skal i tilfelle kunne aksepteres?
- * Skal det drives røykdykking med deltidspersonell?
- * Kan brannvesen dimensjoneres ut fra framskutt enhet og oppbakking av deltids, eller vaktfrie mannskaper?

Dimensjoneringsforskriften er moden for revisjon. I dagens utgave finnes ikke krav til mindre enheter enn 4 mann. Burde vi hatt krav til 2 mann som framskutt enhet i stedet for 4 som røykdykkerlag?

Dersom denne utdanningen blir innført for heltidsansatte, vil det medføre enda større ulikheter mellom heltids- og deltidspersonell, er det ønskelig? Slik vi ser det vil det ikke bidra til kompetanseheving hos det store flertall av brannfolk.. Det vil tvert om medføre at vi får "A og B lag". Dette vil kunne føre til å redusere motivasjonen hos de som vil føle et B stempel. For at godt samarbeid mellom heltids- og deltidspersonell skal kunne utvikle seg, må det bygge på gjensidig respekt for hverandres bakgrunn og kompetanse. Hvilket sannsynligvis vil bli vanskeligere dersom avstanden økes.

Forslaget som foreligger i rapporten skaper unødvendig stor ulikhet mellom heltids- og deltidsbrannpersonell. De fordeler denne ordningen eventuelt vil bety for yrkesbrannvesen, overskygges av de betydelige negative konsekvenser det vil ha for deltidsbrannvesen og derved sikkerheten for store deler av landet.

De krav som foreligger i rapporten og som er tenkt innført for heltidspersonell vil ikke bare ha konsekvenser for den fjerdeparten av brannpersonell i landet som har brannvern som sitt hovedyrke, men det kan ha store negative konsekvenser for storparten av brannfolk i dette landet, nemlig de som er deltidsansatte.

Reformen må revurderes og hensynet til flertallet av brannpersonell i landet må telle mye sterkere.

Karmøy brann- og redningsvesen, Kopervik, 12.12.07.

Bjarne Vikshåland,
brannsjef